

**TOIMINTATERAPIA – SÄÄNTÖKIRJAN
PALVELUKOHTAINEN OSA**

Sisällys

1	PALVELUN SISÄLTÖ JA YLEISET VAATIMUKSET	3
1.1	Lasten toimintaterapia	3
1.2	Aikuisten toimintaterapia	3
2	PALVELUSETELIN MYÖNTÄMINEN JA VASTAANOTTAMINEN	5
2.1	Lasten toimintaterapian palvelusetelit	5
2.2	Aikuisten toimintaterapia	5
3	PALVELUSETELIN ARVO JA VOIMASSAOLOAIKA	6
4	PALVELUN TUOTTAJAN HENKILÖKUNNAN PÄTEVYYSVAATIMUKSET	6
5	PALVELUN TILA- JA VÄLINEVAATIMUKSET	6
5.1	Lasten toimintaterapia	6
5.2	Aikuisten toimintaterapia	7
6	VASTUU VIRHETILANTEISSA	7

1 PALVELUN SISÄLTÖ JA YLEISET VAATIMUKSET

1.1 Lasten toimintaterapia

Toimintaterapian tavoitteena on kuntoutujan merkityksellisen ja ikätasolle tyypillisen toiminnan mahdollistuminen jokapäiväisissä elämäntilanteissa. Toimintaterapialla tuetaan ja mahdollistetaan kuntoutujan aktiivinen osallistuminen itsestä huolehtimiseen, leikkiin, kotielämään, koulutyöhön ja vapaa-ajan toimintoihin omassa toimintaympäristössään. Toimintaterapian tulee olla hyvän kuntoutuskäytännön mukaista, suunnitelmallista ja vaikuttavaa.

Toimintaterapian tarve, kertamäärät, kesto ja yleiset tavoitteet määritellään Sosiaali- ja terveystoimialan toimintaterapeutin tekemässä lausunnossa. Terapian toteuttava toimintaterapeutti asettaa yhdessä kuntoutujan ja hänen omaisensa/läheisensä kanssa terapiajaksolle konkreettiset, arkeen sidotut tavoitteet ja seuraa niiden saavuttamista. Toimintaterapeutti suunnittelee asetettujen tavoitteiden pohjalta terapian sisältöä ja käytettäviä menetelmiä yhdessä kuntoutujan kanssa ja laatii kirjallisen terapiasuunnitelman.

Toimintaterapiassa tuetaan kuntoutujan valmiuksien ja taitojen vahvistumista ja otetaan huomioon kuntoutujan arjen toimintaympäristöt siten, että toimintaterapia tukee arjen toimintakykyä. Toimintaterapeutti tekee yhteistyötä lähiympäristön kanssa ja ohjaa lähiverkostoa. Toimintaterapeutti seuraa kuntoutumisen etenemistä ja tavoitteiden saavuttamista terapiajakson aikana. Jakson päättyessä kuntouttava terapeutti arvioi arjen tavoitteiden saavuttamista yhdessä kuntoutujan ja hänen lähiympäristönsä kanssa.

Toimintaterapeutti laatii terapiajakson päättyessä kirjallisen palautteen.

Palaute sisältää tiedot

- toimintaterapiajaksolle suositelluista kertamääristä ja toteutuneista käynneistä
- kuntoutujan toimintakyvyn kuvauksen jakson alussa
- yksilöidyt, arkeen sidotut tavoitteet
- tiedot terapian toteutuksesta ja tavoitteiden saavuttamisesta
- johtopäätökset toimintakyvyn muutoksesta alkuun verrattuna
- kuntoutujan ja tämän omaisen/läheisen arvio jaksosta ja toimintaterapeutin näkemys terapian tarpeesta jatkossa
- terapeutti kirjaa palautteeseen myös muut olennaiset havainnot ja tapahtumat, esimerkiksi yhteistyön kuntoutukseen osallistuvien muiden tahojen ja kuntoutujan lähiverkoston kanssa.

Palaute toimintaterapiajaksosta toimitetaan sähköisesti palse.fi -palveluportaalin kautta välittömästi terapiajakson päätyttyä palveluportaalissa olevalla palautelomakkeella. Palaute kirjataan ja lähetetään viimeisen käynnin tapahtumakirjauksen yhteydessä.

1.2 Aikuisten toimintaterapia

Toimintaterapian tavoitteena on kuntoutujan omien voimavarojen hyödyntäminen ja kehittäminen niin, että hän pystyy osallistumaan itselleen merkityksellisiin arjen toimintoihin elinympäristössään

sairaudesta tai vammasta huolimatta. Toimintaterapian tulee olla hyvän kuntoutuskäytännön mukaista, suunnitelmallista ja vaikuttavaa.

Toimintaterapian tarve, kertamäärät, kesto ja yleiset tavoitteet määritellään Sosiaali- ja terveys-toimialan toimintaterapeutin tekemässä lausunnossa.

Terapian toteuttava toimintaterapeutti arvioi kuntoutujan toimintakykyä päteillä ja luotettavilla testeillä ja menetelmillä. Toimintaterapeutti määrittää yhteistyössä kuntoutujan ja mahdollisuuksien mukaan hänen omaisensa/läheisenä kanssa yksilölliset, kuntoutujan arkeen sidotut tavoitteet terapiajaksolle. Hän suunnittelee asetettujen tavoitteiden pohjalta terapian sisältöä ja käytettäviä menetelmiä yhdessä kuntoutujan kanssa ja laatii kirjallisen terapiasuunnitelman, jossa kuvataan tavoitteiden lisäksi tiedot terapian toteuttamisesta sekä arviointi- ja seurantamenetelmistä.

Toimintaterapian menetelminä käytetään itsestä huolehtimiseen, kodinhoitoon, asiointiin, vapaa-ajan viettoon ja työhön liittyviä toimintoja. Toimintaterapeutti valitsee käytettävät menetelmät kuntoutujan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti vuorovaikutuksessa kuntoutujan kanssa. Toimintaterapia voi sisältää myös apuvälineen, asunnonmuutostyön tai ortoosin tarpeen arvion ja lausunnon niistä, sekä apuvälineen käytön opetuksen.

Terapiajakson aikana terapeutti arvioi kuntoutumisen etenemistä ja tarkistaa tarvittaessa suunnitelmaa yhteistyössä kuntoutujan kanssa.

Terapiajakson päättyessä terapeutti arvioi toimintaterapian tuloksellisuutta alku- ja tarvittaessa välivaiheessa käytetyillä menetelmillä. Tavoitteiden toteutumisesta ja kuntoutuksen mahdollisesta jatkotarpeesta terapeutti ja kuntoutuja käyvät palautekeskustelun.

Toimintaterapeutti laatii terapiajakson päättyessä kirjallisen palautteen.

Palaute sisältää tiedot

- toimintaterapiajaksolle suositelluista kertamääristä ja toteutuneista käynneistä
- kuntoutujan toimintakyvyn kuvauksen jakson alussa
- yksilöidyt, arkeen sidotut tavoitteet
- tiedot terapian toteutuksesta ja tavoitteiden saavuttamisesta
- johtopäätökset toimintakyvyn muutoksesta alkuun verrattuna
- kuntoutujan ja tämän omaisen/läheisen arvio jaksosta ja toimintaterapeutin näkemys terapian tarpeesta jatkossa
- terapeutti kirjaa palautteeseen myös muut olennaiset havainnot ja tapahtumat, esimerkiksi yhteistyön kuntoutukseen osallistuvien muiden tahojen ja kuntoutujan lähiverkoston kanssa.

Palaute toimintaterapiajaksosta toimitetaan sähköisesti palse.fi -palveluportaalin kautta välittömästi terapiajakson päätyttyä palveluportaalissa olevalla palautelomakkeella. Palaute kirjataan ja lähetetään viimeisen käynnin tapahtumakirjauksen yhteydessä.

2 PALVELUSETELIN MYÖNTÄMINEN JA VASTAANOTTAMINEN

2.1 Lasten toimintaterapian palvelusetelit

- toimintaterapia vastaanottokäynteinä 45 min tai 60 min
- toimintaterapia kotikäynteinä tai asiakkaan omassa toimintaympäristössä 60 min tai 90 min
- sensorisen integraation terapia vastaanotolla 60 min

Palveluseteli toimintaterapiaan myönnetään Sosiaali- ja terveystoimialan toimintaterapeutin tekemän arvioinnin perusteella. Arviossa määritellään toimintaterapian tarve, kertamäärät ja kesto, jotka kirjataan lausuntoon.

Toimintaterapia myönnetään pääsääntöisesti vastaanottokäynteinä (45 min tai 60 min). Toimintaterapia voidaan myöntää joissakin tapauksissa toteutettavaksi lapsen toimintaympäristössä (60 min). Tällöin terapian tavoitteiden tulee olla sidottuna ko. toimintaympäristössä toimimiseen ja toimintaympäristön tulee mahdollistaa terapian toteuttaminen. Lähiympäristön ohjaus- ja yhteistyökäynnit myönnetään käynteinä lapsen toimintaympäristössä (60 min tai 90 min). Sensorisen integraation terapiaa myönnetään lapselle, jolla on aistitiedon käsittelyn pulmia. Terapia toteutuu koulutuksen saaneen toimintaterapeutin toteuttamana ASI-viitekehyksen pohjalta.

Lapsen huoltaja, saatuaan tiedon palvelusetelistä ja sen sisällöstä, valitsee sopivan palveluntuottajan.

2.2 Aikuisten toimintaterapia

Aikuisten toimintaterapian palvelusetelit:

- toimintaterapia vastaanotolla 60 min
- toimintaterapian kotikäynnit 60 min tai 90 min

Toimintaterapiapalveluita ostetaan pääasiassa neurologisesti sairastuneille tai vammautuneille henkilöille heidän toimintakykynsä parantamiseksi tai ylläpitämiseksi.

Palveluseteli toimintaterapiaan myönnetään hoitavan tahon toimintaterapeutin tekemän arvioinnin perusteella. Arviossa määritellään toimintaterapian tarve, kertamäärät ja kesto, jotka kirjataan lausuntoon. Toimintaterapia myönnetään pääsääntöisesti kotikäynteinä (60 min tai 90 min).

Kuntoutuja/omainsen/läheinen, saatuaan tiedon palvelusetelistä ja sen sisällöstä, valitsee sopivan palveluntuottajan.

3 PALVELUSETELIN ARVO JA VOIMASSAOLOAIKA

Palvelusetelin arvo on alv 0 %, eikä asiakkaalta voi laskuttaa erikseen esim. laskutuslisää, toimistomaksuja tai matkakuluja.

Lasten toimintaterapia 45 min vastaanotolla	80,00
Lasten toimintaterapia 60 min vastaanotolla	100,00
Lasten toimintaterapia 60 min lapsen toimintaympäristössä	135,00
Lasten toimintaterapia 90 min lapsen toimintaympäristössä	180,00
SI-terapia 60 min vastaanotolla	130,00

Lasten toimintaterapiasta ei peritä asiakkaan omavastuuosuutta, palvelusetelin arvo kattaa palveluntuottajan koko hinnan.

Aikuisten toimintaterapia 60 min vastaanotolla	95,00
Aikuisten toimintaterapia 60 min kotikäynti	130,00
Aikuisten toimintaterapia 90 min kotikäynti	175,00

4 PALVELUN TUOTTAJAN HENKILÖKUNNAN PÄTEVYYSSVAATIMUKSET

Lasten toimintaterapian toteuttaminen edellyttää laillistettua toimintaterapeutin tutkintoa sekä vähintään kahden vuoden työkokemusta lasten toimintaterapiasta. SI-terapian toteuttaminen edellyttää palveluntuottajalta sensorisen integraation teorian ja terapian koulutusta.

Aikuisten toimintaterapian toteuttaminen edellyttää laillistettua toimintaterapeutin tutkintoa, sekä vähintään kahden vuoden työkokemusta aikuisten toimintaterapiasta.

5 PALVELUN TILA- JA VÄLINEVAATIMUKSET

5.1 Lasten toimintaterapia

Lasten toimintaterapiaa toteuttavalla terapeutilla tulee olla käytössään vastaanottotilat. Terapiassa käytettävien tilojen, laitteiden ja välineiden tulee olla palveluun sopivat, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset.

Sensorisen integraation terapian (SI-terapia) tulee toteutua vastaanottotilassa, joka täyttää ASI-

terapialle määritellyt Fidelity-kriteerit, jotka ovat:

- 1) terapiaympäristön tulee olla joustavasti muunneltavissa ja mahdollistaa tutkiminen
- 2) tilan on oltava turvallinen
 - mattoja ja tyynyjä riittävästi peittämään lattia kaikkien terapiavälineiden alla
 - terapiavälineiden on oltava säädeltävissä lapsen koon mukaan
 - välineiden turvallisuus tulee voida tarkistaa helposti, ja ne tulee tarkistaa säännöllisesti
- 3) tilassa on oltava ripustettavia terapiavälineitä
 - tilassa on oltava vähintään kolme koukkua, joihin roikkuvia terapiavälineitä voidaan ripustaa
 - tilassa on oltava vähintään yksi 360 asteen rotaation mahdollistava väline
- 4) tilan on oltava riittävän iso, jotta aktiivinen fyysinen toiminta mahdollistuu; tilassa oltava myös rauhoittumisen mahdollistava paikka

5.2 Aikuisten toimintaterapia

Aikuisten toimintaterapia toteutetaan pääasiassa kotikäynteinä kuntoutujan omassa toimintaympäristössä. Terapiassa käytettävien laitteiden ja välineiden tulee olla palvelun kannalta riittävät, asianmukaiset ja turvalliset.

6 VASTUU VIRHETILANTEISSA

Erimielisyystilanteissa asiakkaan tulee ensisijaisesti ottaa yhteys palveluntuottajaan asian selvittämiseksi.

Asiakas voi antaa palveluntuottajalle ja kunnalle palautetta palvelun laadusta sekä muista palveluun liittyvistä seikoista.

Asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus saamastaan kohtelusta. Asiakas voi myös olla yhteydessä palveluun liittyvistä epäkohdista sosiaaliasiamieheen ja/tai tehdä kantelun valvontaviranomaisille, kuten aluehallintovirastolle (AVI) tai ylimmille laillisuusvalvontaviranomaisille.

Asiakkaan ja palveluntuottajan välistä sopimussuhdetta koskevat sopimuksen sisällön mukaan määräytyvät kuluttaja- ja sopimusoikeuden säännökset ja oikeusperiaatteet. Asiakkaalla on oikeus käyttää kuluttajaoikeuden mukaisia oikeusturvakeinoja reklamaatiotilanteessa ja saattaa asiakkaan ja palveluntuottajan välinen erimielisyys (esimerkiksi palvelun viivästys, virhe tai palvelun aiheuttama vahinko) kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi.